

ligt at sige, at Noget er Gjennemsnitsprisen. Man maa dog huske paa, at, fordi man kan sige, at der er solgt 10 Gaarde til en Pris af 1,000 Rd. pr. Tde. Hartkorn, derfor er det ikke sagt, at 1,000 Rd. netop er Gjennemsnitsprisen. Det er ganske vist paa en Maade Gjennemsnitsprisen, men det er paa ingen Maade muligt at sige, at denne Pris kan passe til hver enkelt Gaard, der skal sælges. Man maa jo nemlig vel erindre, at en Eiendoms Værdi er afhængig af dens Veltygenhed, af den Tilstand, hvori Bygningerne ere, af den Kulturtilstand, hvori Jorderne ere, endvidere af Gaardens Veltygenhed i Marken og mange andre Ting. Hvad der kan siges at være en billig Pris for een Gaard, kan ikke siges at være det for en anden, og dertil kommer, som det ærede kongevalgte Medlem, jeg før nævnte, ogsaa udtalte, at det jo kommer meget an paa, i hvilken Alder Fæsteren er, naar Gaarden tilbydes ham, om han har mange Aar tilbage af sit Fæste eller kun saa; Alt dette vil have en ikke ubetydelig Indflydelse paa, hvorvidt en saadan Pris i og for sig vil være at anse for billig. Der er derhos ikke i det paagældende Forslag nævnt Noget om Billaarene, og jeg skulde dog tro, at Billaarene spille en ligesaa væsentlig Rolle ved Salget af en Gaard, som selve Prisen. Det vil f. Ex. ikke være uden Betydning, om Gjennemsnitsprisen er tagen fra et Gods, hvor man, hvad der ofte sker, sælger Gaarden til Fæsteren, men lader ham fribde fri for Renter af en Del af Kjøbesummen, det være nu en større eller mindre Del, i hans og maasse ogsaa i hans Husstrus Levetid; og derfor mener jeg, at der ikke kan udfolde en Gjennemsnitspris, som kan være afgjørende for Domstolene, eller hvem det nu bliver, der skal bestemme, hvorvidt Betingelserne for, om Inddragelsesretten er bevaret eller ikke, ere tilstede. Jeg tror ikke, det er muligt at give en Ret i Genhold til en saadan Gjennemsnitspris; thi jeg tillader mig at formene, at Prisen paa en Bøndergaard kan være meget billig, om den endog overstiger Gjennemsnitsprisen, og paa den anden Side ogsaa kan være meget høj, uagtet den er under Gjennemsnitsprisen. Det ærede kongevalgte Medlem anførte ogsaa, at det var

umuligt at fastholde en saadan Bestemmelse under forandrede Konjunkturer. Jeg maa heri give ham fuldstændig Ret; thi sæt man faar en tilbagegaaende Periode, hvad Ingen kan sige, at man ikke faar, sæt, at vi faae en Periode, hvor Eiendommene gaa nedad i et Tidrum af 30 Aar, paa samme Maade, som de nu ere gaaede opad i 30 Aar, vilde det saa være en billig Pris, naar Gjennemsnitsprisen var beregnet efter de foregaaende 5 Aar? Jeg tror det ikke. Jeg skulde derfor meget ønske, at man forlæstede det Forslag, der foreligger under Nr. 9. — Der er et andet Forslag til denne Paragraf, stillet af flere ærede Medlemmer, og med Hensyn til det skal jeg slutte mig til, hvad der allerede er yttret af forskellige ærede Talere. Det er et Forslag, der i en vis Henseende tiltaler mig, thi det er tydeligt og klart, men hvad der alligevel forhindrer mig fra at slutte mig til det, er alene Frygten for, at det vil udskyde Salget til en fjernere Fremtid, idet det vil kunne friste enkelte Godseiere til at udsætte Salget, indtil der bliver Fæstledighed. Det er jo aabenbart, at Positionen lige overfor Fæsterens Efterladte er fordelagtigere, end den er lige overfor den Mand, der staar med Fæstebrevet i Haanden. Var dette ikke Tilfældet, og nærede jeg ikke Frygt i saa Henseende, saa skulde jeg hellere have stemt for dette Forslag end for noget af de øvrige. — Det forekommer mig for Øvrigt, at man under denne Sags Behandling har ment, at det var en overordentlig vanskelig Sag at sælge Bøndergaarde. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at man i denne Tid har set et overordentlig glædeligt Tegn paa, at en saadan Frygt er ugrundet. Der er netop for saa Dage siden offentliggjort et Salg paa et større Gods, nemlig et Grevskab her i Sjælland, og det har været mig en overordentlig Fornøjelse at se, at denne Godseier, der forelagde en Salgsplan den 10de Juni f. A., allerede nu har solgt Halvdelen af sit Gods, nemlig 94 Gaarde. Dette tyder sandelig paa, at, forsaavidt Fæsterne før have været utilbøielige til at kjøbe, saa maa de være blevne mere tilbøielige dertil nu. Det er ogsaa en stor Anerkjendelse, Fæsterne have ydet den paagældende Godseier ved at kjøbe i saa stor Mængde, og det forekommer mig, at man lige overfor